

Development of a model of school management according to the principles of good governance according to the context of wat thung noi school, kui buri district, prachuap khiri khan province

Thippawan Kornkeaw¹

Received	Reviewed	Revised	Accepted
21/10/2022	28/10/2022	02/10/2022	03/10/2022

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1. To study the problems and needs. School administration according to good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province 2. To develop a model of school administration according to good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province. 3. To test the model of school administration based on good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province. The study population was teachers, educational personnel. Board of Basic Education Institutions Student Council Students of Wat Thung Noi School, Kindergarten 2 - Grade 6 and stakeholders of the academic year 2020 are 8 teachers, 2 educational personnel, 9 school committees, 12 student council committees, Kindergarten 2 - Grade 6 students 122 people, 27 stakeholders.

The results of the research were as follows: 1. The results of the study of problems in educational institution administration according to the principles of good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province, found that the current state of educational institution administration according to the principles of good governance According to the context of Wat Thung Noi School, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province Overall, it was at a moderate level. When considering each aspect, it was found that The need for development of school administration according to good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province Overall, it is at the highest level. when considering each aspect It was found that the aspect that affected the level of

¹ Prachuap Khiri Khan Province. krutip1212@gmail.com

development demand was at the highest level. In order of the highest averages are budget management, followed by personnel management in general administration and and the aspect with the lowest average was Academic administration.

2. The result of the development of educational institution management model based on good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province, which was developed, is called the “3S Model” with 5 main components: 1) Principles of Form 2) Objectives of the Model 3) Work System and Mechanism of the Model 4) Operation Process of the Model 5) Assessment of the Educational Institution Management Model according to Good Governance.

3. The results of the experiment on the use of the educational institution administration model based on good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province found that of Wat Thung Noi School, Kui Buri District, Prachuap Khiri Khan Province Overall, it is at the highest level. When considering each aspect, it was found that All aspects were assessed at the highest level. The aspect with the highest average was personnel management, followed by academic administration and general administration, which had the same average. and the side with the lowest mean is budget management.

4. The results of the assessment of the school administration model according to the principles of good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province After the development of the school administration model based on good governance in the context of Wat Thung Noi School, Kuiburi District, Prachuap Khiri Khan Province, it was found that the overall relationship was at the highest level. When considering each aspect, it was at the highest level in every aspect. Sort the mean from highest to lowest is the condition of work. Relationship with colleagues and supervisors Policy and Administration Salary Responsibility administrative progress The nature of the work side is praised and success in the work.

Keyword : development of educational institutions administration model, Contextual Governance Principles, Wat Thung Noi School

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิพย์วัลย์ กรแก้ว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสภานักเรียน นักเรียนโรงเรียนวัดทุ่งน้อยชั้นอนุบาล2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปีการศึกษา 2563 คือ ครู จำนวน 8 คน,บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน,คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน, คณะกรรมการสภานักเรียน จำนวน 12 คน, นักเรียนอนุบาล2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 122 คน, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 27 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีผลระดับความต้องการพัฒนายู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

² ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, Email- krutip1212@gmail.com

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พัฒนาขึ้น มีชื่อเรียกว่า “3S Model” มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ 5) การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หลังการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพของการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านเงินเดือน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความก้าวหน้า ด้านลักษณะของงาน ด้านได้รับการยกย่องและด้านความสำเร็จในงาน

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาลตามบริบท, โรงเรียนวัดทุ่งน้อย

บทนำ

วิวัฒนาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เพราะความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชน แต่ระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเกิดความไม่สอดคล้อง และทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้สังคมโลกหันกลับมาสนใจสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลต่อองค์การอื่นๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง

ต่อการดำเนินงานขององค์กร เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์กร การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์กร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำศาสตร์และศิลป์พร้อมด้วยทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในกระบวนการบริหารได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ (Pakpoom, R., 2004)

สถานศึกษา เป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการการศึกษา มีผู้บริหารคอยควบคุมดูแลให้การจัดการการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษา และการสร้างควมมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้นๆ มีคุณสมบัติ ความสามารถ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงานจะได้รับความร่วมมือด้วยดีได้นั้น ในการบริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงาน เพราะภาวะผู้นำมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานและนอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น (Phra Sanchai Jayathammo, 2015)

โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้บริการด้านการศึกษาแก่ประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาล โดยมีหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการในการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียน เพื่อสร้างระบบงานให้ทันสมัย ปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้คุณค่าของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน วัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารการจัดการศึกษา และสามารถนำรูปแบบไปใช้เพื่อปรับปรุงการบริหารงาน ตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยสามารถแยกพิจารณาขอบเขตของการวิจัย ได้ดังนี้

1. **พื้นที่การวิจัย** คือ โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. กลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานักเรียน นักเรียนโรงเรียนวัดทุ่งน้อยชั้นอนุบาล2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปีการศึกษา 2563 ดังนี้

- 1.1 ครู จำนวน 8 คน
- 1.2 บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน
- 1.4 คณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 12 คน
- 1.5 นักเรียนอนุบาล2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 122 คน
- 1.6 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 27 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสถานักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปีการศึกษา 2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ครู จำนวน 8 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน เนื่องจากผู้บริหารและครูเป็นกรรมการร่วมในคณะกรรมการสถานศึกษา จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.4 คณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 12 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.5 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 27 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2565 รวมเวลาทั้งสิ้น 11 เดือน (ปีการศึกษา 2564)

4. เนื้อหา คือ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
ตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

และความต้องการการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีผลระดับความต้องการพัฒนายู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พัฒนาขึ้น มีชื่อเรียกว่า “3S Model” มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ 5) การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านการบริหารงานทั่วไปซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หลังการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพของการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านเงินเดือน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความก้าวหน้า ด้านลักษณะของงาน ด้านได้รับการยกย่อง และด้านความสำเร็จในงานตามลำดับ

การอภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลปรากฏว่า 1.1 สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการสถานักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในระดับการปฏิบัติงานของสถานศึกษาน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของอัลควอด (Al-Qaoud) (2016) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนรัฐบาล ที่อัลมะดีนะฮ์ จากทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาหญิง ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญทั้งปัจจัยภายนอกและภายในของหลักธรรมาภิบาล จากทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาหญิงอยู่ใน ระดับสูงมาก ในขณะที่ระดับของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนรัฐบาล จากทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาหญิงอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการบริหารจัดการในโรงเรียนควรมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น และส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อ พัฒนาให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของนิโมตา (Nimota) (2019) ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลในระบบการศึกษา และการบริหารจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐควาร่า ประเทศไนจีเรีย การศึกษาใน

ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสรรทรัพยากร ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการ บริหารจัดการโดยใช้แบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า การจัดการทรัพยากร ความรับผิดชอบ การมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมในประเทศไนจีเรีย เป็นความสัมพันธ์ เชิงบวก มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลส่งเสริม และดำเนินการให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ รวมทั้งรับฟังเสียงของประชาชนผ่านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การให้ ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมไนจีเรียอีกทั้งยังสอดคล้องกับ ฟาวเลอร์ (Fowler อ้างถึงใน Saengchan, W. 2001 : 33) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญในการทำงานของครูและอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อเปรียบเทียบครูและอาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูและอาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

1.2 ความต้องการการพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน ระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาขาดการวางแผนและควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าและการจัดการที่ไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาเท่าที่ควร อีกทั้งการดำเนินการต่างๆ ในสถานศึกษาควรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในการดำเนินงานต่างๆ อย่างเปิดเผยแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Traitongkham, S. (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลโดยระดับการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า รองลงมาคือหลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความมีส่วนร่วมตามลำดับ และสอดคล้องกับ Silarak, K. (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษา ระเบียบ กฎเกณฑ์ พัฒนาตนเองเพื่อปฏิบัติได้ถูกต้อง สร้างระเบียบกฎเกณฑ์ให้เข้มแข็ง มีพรหมวิหาร ธรรม ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดประชุมชี้แจงให้ครูและบุคลากรเข้าใจ บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามภารกิจ กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน สร้างระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน มีการวิเคราะห์และประเมินผลความประหยัดและความคุ้มค่า นำวิธีการเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของ โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามขั้นตอนการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วยรูปแบบการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1 หลักนิติธรรม พบว่ามีการบริหารวิชาการด้วยความเป็นธรรมตามระเบียบของทางราชการเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเคารพกฎระเบียบและกฎหมาย มีการยึดกฎหมาย ระเบียบ และบังคับในการบริหารงานวิชาการมาใช้อย่างเหมาะสม

1.2 หลักคุณธรรม พบว่ามีการบริหารวิชาการโดยยึดหลักคุณธรรมมีภาวะความเป็นผู้นำปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีการนำหลักธรรมในศาสนาและจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัดมาใช้ในทางวิชาการให้ความเป็นธรรมและยุติธรรมเสมอโดยนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

1.3 หลักความโปร่งใส พบว่ามีการบริหารวิชาการเป็นไปด้วยความชัดเจนโปร่งใส เป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบการวัดผลการเรียนรู้ และไม่มีความลับหรือซ่อนเร้นข้อมูลทางวิชาการ โดยเฉพาะในการจัดประเมินผลนักเรียน

1.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่ามีการบริหารงานวิชาการโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการทดสอบประเมินผล

1.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่ามีการบริหารงานหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การนิเทศกำกับและติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ มีการเตรียมตัวการจัดแผนการสอนอย่างดี มีตำราสอน พร้อมจัดหาคู่มือและเอกสารแจกจ่ายอย่างทั่วถึง

1.6 หลักความคุ้มค่า พบว่ามีการบริหารงานวิชาการในการจัดการเรียนการสอนและการใช้จ่ายด้วยความคุ้มค่าได้ประโยชน์สูงสุด มีการนึกถึงคุณค่าที่ลงทุนไปในทางวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ หรือการจัดกิจกรรม

2. ด้านการบริหารงานบุคคล

2.1 หลักนิติธรรม พบว่ามีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบโดยมอบหมายงานให้บุคลากรได้ทำงานตามความรู้ความสามารถที่เหมาะสมเป็นไปตามระเบียบของทางราชการและตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

2.2 หลักคุณธรรม พบว่ามีการบริหารงานบุคลากรโดยยึดหลักคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรม ให้การสนับสนุนบุคลากรอย่างทั่วถึง มีการวางตัวปฏิบัติต่อบุคลากรในโรงเรียนอย่างเหมาะสม

2.3 หลักความโปร่งใส พบว่ามีการบริหารงานบุคลากรด้วยความโปร่งใสแสดงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลงานของบุคลากรชัดเจน และผู้บริหารสามารถจัดสื่อประชาสัมพันธ์กับบุคลากรได้ด้วยวิธีต่างๆ

2.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่ามีการมีการบริหารงานบุคลากรโดยการมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์และข้อบังคับต่างๆ และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน

2.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่ามีการบริหารงานบุคลากรด้วยความรับผิดชอบให้ทุกฝ่ายมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานเป็นทีม

2.6 หลักความคุ้มค่า พบว่ามีการบริหารงานบุคลากรอย่างเหมาะสมกับงาน คุ้มค่า และได้ประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารควบคุมกำกับให้บุคลากรได้ปฏิบัติงานเต็มความรู้ความสามารถ

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

3.1 หลักนิติธรรม พบว่ามีการการบริหารงานธุรการ การเงิน งบประมาณ พัสดุ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ มีการจัดทำงบดุลรายรับ-รายจ่าย มีหลักฐานการรับ-รายจ่าย ตามระเบียบข้อกำหนดของการใช้จ่ายงบประมาณ

3.2 หลักคุณธรรม พบว่ามีการการบริหารงานธุรการ การเงินงบประมาณอย่างตรงไปตรงมา มีความชัดเจนมีคณะกรรมการกำกับและตรวจสอบได้ในทุกระดับ และมีความซื่อสัตย์สุจริตไม่ยกยอกฉ้อฉล ไม่บกพร่องในการรับ-จ่าย

3.3 หลักความโปร่งใส พบว่ามีการการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างและการงบประมาณเป็นไปตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ และยึดระเบียบในการรับ-จ่ายกันอย่างเคร่งครัด มีหลักฐานการรับ-จ่าย สามารถเปิดเผยได้

3.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่ามีการการบริหารงานธุรการการเงิน งบประมาณ พัสดุ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนและการใช้งบประมาณของโรงเรียน และผู้บริหารให้คณะครูด้วยกันมีส่วนร่วมในการพิจารณาจ่ายรับ-จ่าย ตลอดจนการอนุมัติค่าใช้จ่ายในโครงการ

3.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่ามีการการบริหารงานธุรการการเงิน งบประมาณ พัสดุ โดยให้บุคลากรรับผิดชอบร่วมกันและผู้บริหารติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ และ เมื่อเกิดเหตุผิดพลาดหรือเหตุสุดวิสัยเกิดขึ้น ผู้บริหารมีการแสดงความรับผิดชอบ

3.6 หลักความคุ้มค่า พบว่ามีการการบริหารงานธุรการการเงิน งบประมาณ พัสดุ การจัดสวัสดิการด้วยความประหยัดคุ้มค่าได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม มีการประหยัดใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าได้ประโยชน์สูงสุดของโรงเรียน

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 หลักนิติธรรม พบว่ามีการผู้บริหารปฏิบัติตามกฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การออกแบบอาคารสถานที่ตามกฎหมาย มีการบริหารกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของหน่วยงาน โดยการปกครองนักเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชุมคณะอย่างสม่ำเสมอ

4.2 หลักคุณธรรม พบว่ามีการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยการรณรงค์จัดกิจกรรมส่งเสริมความมีคุณธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของหน่วยงาน และผู้บริหารเอาใจใส่ดูแลสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับอย่างดี

4.3 หลักความโปร่งใส พบว่ามีการบริหารกิจการนักเรียนด้วยความโปร่งใสสามารถแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างเปิดเผย มีการจัดทำรายงานผลการเงินให้แก่สาธารณชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง

4.4 หลักการมีส่วนร่วม พบว่ามีการบริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน และผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหาตามภาระหน้าที่ของตนได้

4.5 หลักความรับผิดชอบ พบว่ามีการบริหารงานกิจการนักเรียนด้วยความรับผิดชอบ และเกิดผลประโยชน์ที่ดีตามนโยบายของทางราชการ มีการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการพัฒนาการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบ

4.6 หลักความคุ้มค่า พบว่ามีการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และบริหารงานโดยการระดมทรัพยากรจากของชุมชนมาสนับสนุนและใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบ จัดระบบการบริหารเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ควบคุม กำกับ ดูแลงานด้านการบริหารทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิวกมล (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักคุณธรรมและสอดคล้องกับ Phramahawinai Siriphatto, et al. (2020) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ คือ หลักการบริหารโรงเรียนเป็นการดำเนินการในการทำงาน 4 ด้าน และหลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 2) จุดมุ่งหมาย 3) วิธีดำเนินการ 4) กระบวนการดำเนินการ เป็นกระบวนการดำเนินการพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Wiwatkanon, T. (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนภัทร ญาณวิทยา พบว่า การใช้ธรรมาภิบาลในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านนิติธรรม ด้านการรับผิดชอบต่อสังคม ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ด้านการตอบสนอง ด้านวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการมุ่งเน้นฉันทามติ และด้านความเสมอภาค อีกทั้งยังสอดคล้องกับ คราค (Clarke. 2000) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของ

ท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นถือเป็นกุญแจสำคัญ การใช้หลัก ธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพวกถือพวกพ้อง สอดคล้องกับ คิมเมท และฟิลิป (Kimmet & Philip. 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในระบบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้ พบว่าในประเทศที่พัฒนาแล้วหลัก ธรรมาภิบาลและถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ใน เชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลัก ธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศ ไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเรานี้มีการนำหลักธรรมาภิบาล ไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่า หลักธรรมาภิบาลได้ถูก นำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ ประเทศ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมืองการ ปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมือง มีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศในใหม่ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครองซึ่งแนวความคิดของหลักธรรมาภิบาล ที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือ หนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง สอดคล้องกับ ซาแมน (Zaman) (2015) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในการศึกษาระดับ อุดมศึกษา ทั่วโลก ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการในระดับอุดมศึกษาต้องสร้างความสมดุลในการบริหาร วิชาการ ส่งเสริมด้าน ความเป็นเลิศและความเสมอภาค ซึ่งแนวปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญพัฒนาสถาบันให้ มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร อีกทั้งควรเพิ่มขีดความสามารถของรัฐบาลและภาค การศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการปฏิรูประบบนโยบายที่มีสร้างความเปลี่ยนแปลง ทำให้กระบวนการเป็น ระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบท ของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หลังการพัฒนากระบวนการบริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความพึงพอใจ ในระดับการปฏิบัติงานของกลุ่มประชากร หลังการพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($\rho = 0.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุก ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสภาพของการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

และผู้บังคับบัญชา ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านเงินเดือน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปกครอง บังคับบัญชา ด้านความก้าวหน้า ด้านลักษณะของงาน ด้านได้รับการยกย่อง ความสำเร็จในงาน ทั้งนี้ เพราะ โรงเรียนวัดทุ่งน้อยได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 และพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งกำหนดหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ซึ่งได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติ มีเป้าหมาย มีทิศทางการบริหารอย่างชัดเจน เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Siriprakon, S. (2018) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.40$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($X=4.49$) รองลงมาคือ ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก ($X=4.42$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ($X=4.31$) และ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานพบว่า ครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนบ้านมาบเตย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ Suriyont, S. (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1. ความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3. ความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ความสุขในการทำงานของครูส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบ วิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. ความสุขในการทำงาน พบว่า ด้านการติดต่อสัมพันธ์ (X1) ด้านความรักในงาน (X2) ด้านการเป็นที่ยอมรับ (X4) ของครูสามารถพยากรณ์ผลประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลได้ ร้อยละ 53.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ Nampaphonangkun, P. (2020) ได้ศึกษา ธรรมชาติของหัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าการบริหารสถานศึกษาหากนำหลักธรรมชาติไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา จะทำให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะหลัก ธรรมชาติประกอบไปด้วย (1) หลักนิติธรรมผู้บริหารจะต้องยึดหลักความถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ วินัย และจรรยาบรรณ (2) หลักคุณธรรมผู้บริหารจะต้องยึดหลักความเหมาะสม คือ รู้จักคิด พูด ทำ กิจกรรมงาน และปฏิบัติงานได้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ (3) หลักความโปร่งใสผู้บริหารจะต้องยึดหลักความบริสุทธิ์ คือ มีการวินิจฉัย สั่งการ กระทำ กิจกรรมงาน ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โปร่งใส (4) หลักการมีส่วนร่วมผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษา (5) หลักความรับผิดชอบผู้บริหารจะต้องให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในผลของการจัดการศึกษา และ (6) หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารจะต้องใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินการกับทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งทั้งหกหลักการนี้จะบูรณาการ อยู่ในการบริหารงานของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สำหรับการแก้ไขปัญหาการบริหารงานภายในสถานศึกษาได้อีกด้วย และนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ การทำให้ผู้เรียน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และสอดคล้องกับ Chaisri, P. (2020) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมชาติที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมชาติโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารงานตามหลักธรรมชาติโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่าสถานภาพการดำรงตำแหน่งต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิภาพโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน พบว่า สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน และ ประสบการณ์การปฏิบัติงานแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมชาติและประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และการบริหารงานตามหลักธรรมชาติ มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ ไกเกอร์ (Geiger. 2002) ได้ทำการ

วิจัยเรื่อง การสำรวจความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเต็มเวลาของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยชุมชนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ของรัฐฟลอริดา โดยใช้ทฤษฎีการจูงใจ-ปัจจัยค้ำจุน ของเฮิร์ชเบอร์เกอร์ ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความพึงพอใจในการปฏิบัติ งานในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ในด้านลักษณะของงาน และมีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านเงินเดือน สอดคล้องกับ ฟาวเลอร์ (Fowler อ้างถึงใน Saengchan, W. 2001: 33.) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญในการทำงานของครูและอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐต่าง ๆ ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อเปรียบเทียบครูและอาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครูและอาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อาวาเกียน (Avakion อ้างถึงใน Kanthawong, J. 2002 : 35) ได้ทำการวิจัยและวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานและความไม่พึงพอใจในการทำงานของคณาจารย์สถาบันอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุน ตามทฤษฎีของเฮิร์ชเบอร์เกอร์กับความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ในมหาวิทยาลัยในนิวยอร์ก 4 แห่ง แห่งละ 50 คน ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่ทำให้อาจารย์มีความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน รองลงมา ได้แก่ ความก้าวหน้าและความรับผิดชอบ ส่วนปัจจัยที่นำไปสู่ความไม่พอใจในการทำงาน ได้แก่ นโยบายและการบริหารของสถาบัน เงินเดือน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร และสอดคล้องกับ ดรัมstad (Dramstad. 2005 : n.d.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพอใจในการปฏิบัติงานและหน้าที่ในองค์กรของครูในนอร์เวย์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครูในนอร์เวย์ สอดคล้องกับ วิลเลียมสัน (Williamson. 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสนใจทางสังคมของครูกับประสิทธิภาพของการทำงาน และระดับความพึงพอใจในการทำงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา 7 โรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่า ความพึงพอใจในงานกับประสิทธิภาพในการทำงาน ความสนใจทางสังคมและเงื่อนไขของงาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรอายุและประสบการณ์ในการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจในงานของครู จำแนกตามเพศและขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย การพัฒนารูปแบบแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ตามบริบทของโรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำหนดมาตรฐานและวิธีการประเมินผลการบริหารงาน 4 ด้าน ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาตามแนวทางเดียวกัน

1.2 ผลการศึกษาได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญไว้ในกระบวนการบริหารเพียง 6 หลัก ซึ่งไม่ได้หมายความว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น ๆ ไม่มีความสำคัญ ดังนั้นการนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงหลักธรรมาภิบาลอื่น ๆ ที่ไม่ได้ระบุ ทั้งนี้ควรเป็นไปเพื่อให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษา หรือองค์กร เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหลักธรรมาภิบาลกับการบริหารงานตามภารกิจของสถานศึกษา

Reference

- Chaisri, P. (2020). *Administration according to good governance principles affecting school effectiveness under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office*. Sakon Nakhon : Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Clarke,V. C. B. (2000). *In search of good governance: Decentralization and democracy In Ghana*. PH.D. Dussertation, Northern Illinois University.
- Kimmet, P. (2005). *The politics of good governance in the Asian 4*. Master Degree : Griffith University.
- NampaphonAngkun, P. (2021). Good governance: the heart of educational institution administration in the 21st century " *Chandrakasem Rajabhat University Journal of Graduate School*, 16(1).
- Pakpoom, R. (2004). *Under the Kamphaeng Phet Educational Service Area Office, Region 1*. Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University. Photocopy.

- Phra Sanchai Jayathammo. (2015). Principles of good governance and school administration. *Journal of Education Review*, 2 (3), 139 - 147.
- Phramahawinai Siriphatto, et al. (2020). Models for the development of management based on effective good governance. for elementary school Under the Office of Primary Educational Service Area. *ournal of Education MCU*, 7(3).
- Silarak, K. (2020). "The principles of good governance of educational institute administrators." Under the Office of Educational Service Area, Secondary Education Area 28." *Journal of MCU Buddhapanya Review*, (5)3 : 53.
- Suriyont, S. (2019). *The relationship between teacher's work happiness and school effectiveness. in Suankularb Wittayalai Under the Office of the Basic Education Commission*. Chonburi : Burapha University.
- Williams, E. M. (2005). *Reality Orientation, Remotivation, and Validation Therapy: Comparison of Use in Older People with Dementia. In Haight, B & Gibson, F. (Ed), Burnside's Working with Older Adult: group process and technique (175-190)*. Massachusett : Jones and Bartlett.
- Wiwatkanon, T. (2020). "Administration according to the principles of good governance of Pattarayanwittaya School." *Journal of Educational Administration. Silpakorn University*,11(1) : 1.
- Zaman, Khalid. (2015). "Quality Guidelines for Good Governance in Higher Education across the Globe." *Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences* 1, (2015): 7.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 10 (2) : พฤษภาคม-สิงหาคม 2566

Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, 10 (2) : May-August 2023
